

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)

Telefon szám 16.

Felelős szerkesztő: SOÓTHY GYULA.

LAPTULAJDONOS

AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. IRODALMI TÁRSULAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	8 kor.
Félévre	4 "
Negyedévre	2 "

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Hadi emlékérem orosz ágyuból.

Gyulafehérvár, március 25.

Az oroszokkal vívott heroikus küzdelmünk első nagy diadalát a kraszniki csatában arattuk. Legendás hírű huszárjainkat itt nevezték el vörös ördögöknek, itt esett birtokunkba először nagyobb mennyiségű hadi zsákmány, itt kezdtük meg a hatalmas tuleróvel szemben győzelmes csatáink egész sorát.

A kraszniki csatát a világtörténelem nagy és örök emlékeztető csatái közé sorozzák majd a történészek, és míg a történelem fólíansain arany betűkkel ragyog a magyar dicsőség, a jövőkor népei emléket is kapnak belőle.

Emléket, melyet a vas elpusztíthatatlanságával, a bronz örökkévalóságával őriz meg új koroknak évezredekig.

A kraszniki diadal trofeumából egy orosz ágyút Őfelsége a király az Augustza-alapnak ajándékozott, hogy veressen belőle „Hadi emlékérmeket”. Az elzsákmányolt orosz ágyút azóta a zólyombrezói magy. kir. állami vasművek öntődéje érmeke verésére alkalmas formában feldolgozta, lemezelte, bronz alkat részeitől pedig a körmőzsbányai magy. kir. pénzverő hivatal már veri; a

vaslemezekből is nemsokára elkészült az első magyar győzelmi érem.

Pheidon, Argos királya verette az első érmet még Krisztus előtt 700 évvel és azóta a történelemírás legbecsebb segítő forrása lett az érem. Piramisok mélyén görög és római temetkező helyeken eltemetett világok romjai között talált érmeke vezették a történelemírót helyes nyomra és a nagy érem gyűjtemények még ma is élőszóval hirdetik rég mult idők nagy eseményeit.

A kraszniki diadal érme is méltó helyet követel ebben a gyűjteményben, hogy majd akkor, amikor utódaink előtt az idő ködéből a mai nagy élet-halálharcnak csak konturjai látszanak, ott legyen az emléket felidéző vasba, bronzba öntött írás „A kraszniki diadalmas csatában az oroszoktól elvett ágyuból verette az Augustza-alap 1914—1915”.

Az érem egyik oldalának ugyanis az a felírása, fölötte a megrendíthetetlen erő félelmetes szimbóluma, az orosz-lánfej.

Az érem másik oldala gyönyörű művészi relief, mely Murányi Gyula hírneves szobrász művészi ihletett alkotása, csata jelenetet ábrázol. Egy orosz ágyút honvédek, huszárok hősi rohammal elfoglalnak, miután elűzték az ellenséget.

Szemléltető, plasztikus a művészi kivétel, meggyőző örök becsű, a művészi elgondolás, mert történelmi eseményt hirdet, bizonyító erejű, mert az ellenség halált osztó szörnyetegéből készült, nekünk magyaroknak pedig dicsőséges, mert kizárólag magyar hősök ragyogó haditetteit kizárólag magyar érem alakjában őrizi meg a jövő nemzedékének.

Az Augustza-alap bronzból és vasból kétféle érmet veretett. A nagy érem egy forintos nagyságú, a kicsi olyan, mint a husz koronás arany pénz. Azért választotta ezeket a kis formákat, hogy az orosz ágyuból lehetőleg minél több érem kerüljen ki és minél többen megszerezhessek. Bizottság ellenőrizi, hogy csak annyi érmet verjenek, amennyit az ágyú anyaga szolgáltat. A bronzból való nagy érem ára 10 korona, a kicsié 5 korona. A vasból való nagy érem 2 kor., a kicsi 1 korona.

Ugy értesítünk, hogy az érmeke már ebben a hónapban forgalomba hozták és városunkban is vásárolható lesz, az Augustza-alap megbizottjainál, akiket annak idején meg is nevezzünk.

Aki a győzelmi érmet, melyet az Augustza-alap „Hadi emlékéremnek” nevez, megszerzi, ritka becsű történelmi emlékehez jut. De ezenkívül részt vesz a

Honvéd-nóta.

Ezernyolcszáznegyvenyolcban, a nagy esztendőben

Ifju honvéd örködött a magyar határszélen. Egyszer, amint vágyó gonddal hazafelé nézett, Egy száguldó muszkagolyó a szívébe tévedt.

Lecsukódik két bogárszem, üt a végső óra S hull a honvéd piros vére a habszinü hóra. Egy szomorú sóhajtásban elszállott a lelke.. Két, üelő angyal karja ég felé emelte.

Lefutott egy fényes csillag lenn a magyar égen Két gyémántnyi könyecsepp ringott egy asszony szívében.

Himes keszkenőjét rejtü a ládafiába S öltözteti kicsi fiát sötét, gyászruhába.

Az alatt a magyar honvéd a menybe fölzállott Es az Úrnak trónja előtt félenken megállott. „Uram Isten - szólott halkan - könyörögve [kérlek, Szegény, búsongó fiadat őrizzed és véd meg.

Fiatalos életnek elhervadt virága, Sójajtásom elnémult a csaták vad zajába; Bibor vérem tűzfolyása a hazámért omlott, Pedig Uram, nem vágyom még a Te menyországod.

Gondozatlan a kis kertem, kiszáradt a fája, Hej, nem tudom, kis családom vajjon ki táplálja. Fiatal, szép feleségem s kicsi fiam várnak... Engedd meg, hogy visszatérjen, a magyar [bakának”.

Szólott az Úr meleg szóval: „Szegény fiam, [szánlak, Tudom is, hogy szeretteid odahaza várnak. Gondom leszen majd reájuk, te csak várd meg szépen, Mig a felhők elenyésznek a viharos égen.

Szomorú most a magyarnak; az orosz vaskarja Kegyetlen, nagy küzdelmeken rabigába hajtja. Látod fiam, Világosnál letették a kardot, Magyar honvéd hősi lelke mit akarhat most ott?

De ha egyszer fölragyog még a szabadság [napja, Hogyha lesz még márciusnak napfényes idusza Ha a vérrel ázott földnek kibomlik virága: Akor szállj te, magyar honvéd, vissza a világra.

Erős karod acélizmat harci-vágy feszítse, Szikla szilárd kebeledet lelkes láz hevítse, S ahány muszkafia vagyon széles e világon, Isten áldott kardod előtt mind, mind meg[hátráljon.”

Telnek, mulnak az esztendők szép lassan, [sorjában, Fehér fűrtök tűnnek fel a honvéd éjhajában. S mondja csendes, halvány ajkkal: „Uram [Isten látom, Sohasem lesz már énnékem földre leszállásom.

Embernyivé serdült fiam fiatal magzatja Ide s tova nem soká' a katonasort hajtja. Anyókámnak tejhomlokát a ránc barázdázza, Vénbedt fáznak kórhadat ágát a szél meg[tépazza.

Oberbauer A. utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebbi egyházi szerek, ruhák, zászlók. stb. gyára. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

nagy nemzeti küzdelemben itthon. Elősegíti azoknak a munkáját, akik az ország belső izalmát igyekeznek fenntartani, filléreivel enyhíti a nyomort, értünk küzdő, értünk vérző, értünk hősi halálba rohanó testvéreink itthon hagyott hozzártatózóikról gondoskodik.

Az ágyúból készült győzelmi érme teljes jövedelme ugyanis a harctéren küzdő hőseink családjáé; a háború következtében itthon inséggel küzdő asszonyoké, gyermekeiké. A jövedelem 15 százalékát helyi hadi jótékony bizottságunk kapja meg kizárólagosan hadi segély céljaira, a többi az Augusztá-
alapot országos segély akciójában használja fel, az eddig már oly sok elismerést érdemlő hazafias formában.

Igy megy át egy nemes metamorfózis az orosz ágyú. Az-az ágyú, amely eddig annyi életet ontott, annyi nyomort, szenvedést, okozott most expiálja szörnyű bűnét, mert úgy lesz rendjén, hogy ugyan annyi életet mentsen meg, könnyet töröljön, fájdalmat enyhítsen.

Szeretet adott létet a világnak.

Szeretet váltá meg azt, s ami örökre megmarad: az a szeretet lesz. — Örök-
érvényű, amit az Apostol e szavakba fektetett: Szólják bár angyalok nyelvén, tudják minden titkot és minden tudományt: semmi vagyok; a nyelvek megszűnnek, a tudomány elenyészik — a szeretet soha sem szűnik meg." Nem óhajtok párhuzamot vonni, vagy ellentétet állítani ész és szív munkája között; de tény, hogy a szív művei maradandóbbak, mélyebb nyomot hagynak.

Alighogy megszűnt lobogni az „Ignis ardens”, az a lángoló tűz, mely azt a megváltoztathatatlan értékes örökséget hagyta reánk, hogy kegyelem állapotában — gyónás nélkül naponként áldozhatunk, egyesülhetünk a szeretet Istenével; s nyújtá gyermekeink lelkének a szent

Ámde hallga, mi történik, csodasugár gyulad, Márciusnak ragyogása a földre fényt hullat. A szabadság virágának biborszinű kelyhe, Kifelik a bimbojából túzilium selyme.

Csatásikra, harcra szállnak a magyar vitézek, Muszka ellen kardot kötnek ifjak és vének. Öreg honvéd száll az égből, ezüsthaja lebben. Nem markolja kardját senki daliásbbszében.

Ágyú dörög, fegyver ropog, csattog a kéz töre „Kis unokám, deli sarjam, előre, előre!” S fölharson a gyönyörű szó: „Uram Isten [győztünk” Százezernyi muszkahadat megvertünk, eliz- [tünk!”

Ámde még egy fegyver durran s elkésett [golyója

Öreg honvéd hősi szívet közepén átfurja. Lehanyatlak ősz homloka s üt ismét az óra Másodszor hull piros vére a habszinű óra

Hősi földben, szentelt földben nagy álmát [alussza...

Fiatal, szép unokája könyek árját ússza.

Ámde álmát, Uram Isten, váltsd immár valóra, Ne hullt legyen piros vére hasztalan a óra....

Kolozsvárt, 1915. március hó.

Gaál Honora.

titkot, hogy már ártatlan korokban biztosítsa számukra a menyei boldogságot; még el nem porladt az a szerető szív, mely a krisztusi szeretet melegét, fényét ontá s annyi kegyelmet, áldást nyújtott intézkedéseivel mindnyájunk számára: s máris örök emlék fogja díszíteni a vatikáni bazilikában pihenő áldott tetemeit X. Pius nagy pápának; méltó emléket kíván állítani szentséges Atyánk az egész kath. világ hozzájárulásával a szerető szív műveiben örökké élő nagy elődjének.

A jóságos isteni Gondviselésnek nagy ajándéka, áldása volt a Boldogult. Ha visszagondolunk annak a 11 évnek örömeiben, áldásokban gazdag eredményére, amiket általa művelt a Szentséges Szív szeretete, kegyelme; ha a szülők örömkönyve, az erősséget nyert bűnbánók hálásóhaja, a megmentett ifjak vidám szíve, arca, a hitközségek, intézetek felledült krisztusi élete mind az égre törne: bámulatraméltó szívárványként tündökölne mindez az emberiség élet-egén; s örvendve hallhatnók a megáldott Nőnek mondott szavakat: soha többé nem átkozom meg a földet az emberek miatt." — Mint Nőé a megszabadítandókat a hárkába: úgy terelé nagy pápánk a lelkeket Krisztus szívébe.

Van okunk tehát áldozatra. Szeretettel áldozhatunk a szerető szív emlékének.

A X. Pius pápának állítandó emlékre a husvéti ünnepekig bezárólag egész egyházmegyém területén adomány-gyűjtést rendelék el. Ohajom különösen az: hogy az iskolák között nyilatkozzék meg a szeretet, a hála adója — akiknek érdekében oly sokat tett, akiket az Úr Jézushoz közelebb vezetett ez a szerető, jóságos Atya. Azonban a szegény gyermekektől csak filléreket kell elfogadni. Ne sokat, de sokan adjanak. Az iskolák, intézetek vezetői értessek meg hála-jellegét e szeret-filléreknek.

De melyikünk az, aki nem gondolhat hálás érzülettel a boldogultra? Az általa nyújtott sok lelki jóra? Ezért fordulok másodsorban minden kath. hívőhöz, híveim mindenikéhez, hogy elmondhassam: az egész egyházmegye filléréiből gyűlt össze az a szeretet-összeg, melyet az emlékre számíthatunk.

Felhívom ezek alapján hálás papjaimat, híveimet, az iskolák, intézetek vezetőit, hogy hatáskörükben a szeretet-adományt egybegyűjteni s ez által az emlékmű felállításában részesedni kedves kötelességüknek tartásák. A begyűjt összeget pedig a husvéti ünnepet követő napon közvetlen püspöki hivatalomhoz beküldjék. Az Eucharistia pápájának emléke, jótéteményei a viszontszerető szívek hálás tényeit váltják ki. (IV. sz. pp. körl.)

A haretérről.

Egy nov. 29-iki táborig levélből vettük a következő sorokat:

„Oh atyáink szent hite, légy áldva! A veszély óráiban is csak Te öntesz szívünkbe legyőzhetetlen bátorságot!

Idegen földön, metsző hidegben, aggodásteli várakozásban — mert készültünk összemérni erőnket az ellenséggel, éreztük ma, hogy mily nagy kincs a hit. Egy lengyel falusi ház udvarában összegyűl-

tünk mindnyájan; az udvar közepén oltárt emeltünk, amelyet boldog gyermekkorunk emlékképpen saját kezünkkel díszítettünk fel az ősz mélabús, hervadó, meghalni készülő virágaival. Az oltárra az Istenanya egyszerű szobrárt helyeztük! A Te védelmed alá menekülünk őh, szent Szűz. — suttogeta ajkunk.

Augusztus óta nem volt alkalmunk szentmisét hallgatni, azért most hallhatóan dobogott szívünk; oly nagy volt az izgatottságunk. Az Úr menyei sz. asztalához is járulhattunk! A halál kapuja előtt az élő Istent fogadtuk magunkba. Papunk egyszerű szavakkal szólott hozzánk, de ezek az egyszerű szavak kimondhatatlanul hatottak reánk... erősítettek, vigasztaltak.

Leolvasom arcuk vonásairól, — körülbelül így beszélt — hogy édes önöknek a béke eme órája. Szívükbe szállott az eucharisztikus Úr Jézus. Miként az apostolokat eltöltötte a menyei szeretet, midőn azon az emlékezetes utolsó vacsorán az isteni Üdvözítő maga nyújtotta nekik az ő szent testét, úgy árad ki most önökre is ez a szeretet. Az apostolok elhagyták a Mestert, mikor közeledet a kálvária véres tragédiája. Manapság is sokan követik az Urat, míg jól megy sorsuk, de hűtlenül elhagyják, ha ki kell irtetni Vele a keserűség poharát.

Őnök ne legyenek ilyenek! A szeretet áldozatot kíván! Ha szeretik az Úr Jézust. Vele kell menők a tövises keresztúton, egészen a Kálvária hegyére. Gyermekei bizalommal át kell adni magukat az Ő akaratának. Szívük, lelkük minden dobbanását! A csatamező önök számára keresztült; fáradalom, szenvedés, fájdalom, életveszély várakozik önökre. Akkor lesznek Krisztusnak hűséges követői, ha áldozatul ajánlják fel Neki, testük, lelkük egész lényük legfőbb Urának azt, ami törvényszerint úgyis az Övé; ha minden kellemetlenséget, minden nélkülözést alázattal fogadnak és soha, semmi körülmények között sem zúgolódnak az Isten rendelése ellen.

Ha így fogják járni a csaták keresztútját, biztosan megtalálják a szenvedő Jézust, akkor egy sóhajuk, egy könnyük sem marad jutalmazatlanul, — ott fenn az égben beírják az élet könyvébe. Most Isten önökkel! Az Úr erősítse, Szűz Mária védelmezze önöket!”

Adjatok nagy gondolatokat!

A nagy gondolatok szükségesek a népek válságaiban. Midőn valamely nemzet egy nagy célt tűz maga elé s azt maga teljességében felfogja, századokra biztosítja életterejét, életenergiáját s haladását. Csak egy nagy gondolatot adj valamely népek s növeltet nemzeti gazdaságát — mondja egy francia. Császároknak, királyoknak, vezető államférfiaknak s főleg a pápának az az első feladata, hogy a népekben a nagy gondolatokat ébrentartsák s különösen vészes időkben hatalmas mozgató eszméket közöljenek velük. Populi meditati sunt inania, a népek a hűség szeretik és a hazugságot keresik!” panaszkodik az Úr. Jaj annak a népek, mely kivetette elméjéből a nagy gondolatokat, mely nem tűz többé maga elé

nagy feladatokat s csak a halogatás tunya életét éli, nagy embereit nem becsüli, kora nagyjait megérteni nem akarja, talán a legnagyobb gondolatokat is lábball tiporja. Elveszti létjogát s örökébe más, nemesebb nép fog lépni.“¹⁾

Ayez una idée et comtez sur l'avenir! Amíg nagy gondolatok élnek valamely népben, biztos remélhet egy szebb, boldogabb jövőt, ha a jelenben talán szolgátságban sanyálódnék is, mert a nagy éltető eszmék nem halnak el soha. Nagy gondolatokat adni népeknek, nemzeteknek, a legszebb, legnemesebb kulturfeladat, a legmarandandóbb tett. Ússük csak fel a világtörténelmet s meglátjuk, mit műveltek a népeknél a nagy gondolatok! Miért olyan nagy Angolország? Azért, mert mindig a világot átélő gondolatok hazája volt. (Volt ... volt. Szerkesztő.)

Az ezeréves Angliától átvette a nagy gondolatokat a fiatal óriás, Amerika (Pan-amerikanizmus). Oroszországot is naggyá tették Nagy Péter hatalmas gondolatai, melyeket végrendeletében hagyott az orosz népnek. Poroszország történetében vörös sávként húzódnak végig az egységes tervszerű gondolatok. Édes hazánkat is nagy gondolatok alapították, azok tették dicsővé s azok mentették ki oly sok veszélyből.

Róma és Görögország addig volt nagy és dicső, míg nagy gondolatokból élt.

Nézzük a nagy nemzetek embereit! Hatalmasak voltak tetteikben, mert nagyok voltak gondolataikban. Tanulmányozzunk egy nagy Károlyt, I. Ottót, I. Henriket, IV. Henriket Németországban, Nagy Frigyeszt Poroszországban, Szent Istvánt, Nagy Lajost, Mátyást hazánkban. Barbarossát, Nagy Pétert, I. Napoleont, Cézárt, Hannibalt. Valahányszor Izrael népe válságba jutott, Isten mindig a nagy gondolatokat s magasztos hivatását juttatta eszébe. Jézus is e magasztos megbízást adja tanítványainak:

„Menjetek, tanítsatok minden népet, hirdessétek nekik a legszentebb eszmék örömhírét. A menyei Atya a legszentebb eszmét, az örök Logost vetette el Jézus Krisztus személyében az emberiségbe, hogy belőle új élet, új fejlődés csirázzék. Nem engedte-e meg az Isten még a keresztény népek között is papjainak, szerzeteseinek üldözését, hogy az üldöztetése által kényszerítve számosan a pogányok közé meneküljenek s ott elhíntsék Isten országának megvaít? (18—21.)

Sok néperő hever parlagon. Sokan csak a szükség idején jutnak erejük nagyságának tudatára. Temérdek néperő jutna napfényre, csak ki lehetne használnunk. Csak tűzzünk ki célt és feladatot ez óriás erő elé. Akkor majd felhasználhatjuk nagy dolgok véghez vitelére. Ezért oly szerencsés a nagy személyiségeknek a helyzete; elég egy gyűjtő eszmét fölvetniök, hogy a nép erejét kifejlesszék s így magát a népet magasra emeljék. (133—134)

Kerer X. F. Adjátok nagy gondolatokat) című munkájából közöljük a fentit

1) Nagyon igaz, amit Vilmos, a németek nagy császára mond: »Európa népei, őrizték a ti nagy kincseiteket!«
2) Esztergom, 1909. az esztergomi papnövendékek fordítása.

fölte időszerű részleteket. Ha valamikor, úgy most a nagy események nehéz napjaiban ugyancsak meggyőződhetünk minden sorának igazságában, s ha valamikor, úgy most vonhatunk belőle a legnagyobb tanulságokat. Hiszen arról van szó, hogy győzzünk és nagyok legyünk a jövőben is.

Püspöklátogatás Nagyszébenben.

Érkezett március 19-én d. u. 2 órakor (háborus késedelemmel.) Látogatások, Walther Béla tankerületi főigazgató; Bitozky és Tóth István iskolai igazgatók, Szentendrey áll. főgimn. igazgató; Prokukpek Sámuel Terézvárházi igazgatónál.

Meghallgatta Husek Gyula szerdahelyi plebános beszédjét, aki a főgimnázium, polgári fiúiskola és Terézvárház növendékeinek tartotta meg a szokásos húsvéti lelki gyakorlatokat. Részt vett a péntek esti böjti predikáción, melyet a hercegplebános tartott. Az estet papjai társaságában töltötte; szombaton reggel a sz. ferencrendi nővérek kápolnájában misézett és szentmise végén az egybegyűlt növendékekhez a háborus időkkel kapcsolatos biztató beszédet intézett.

Meglátogatta a tanítónőképző, polg. leányiskola és elemi iskola egy-egy osztályát és a délelőtti hátralevő részét a csapatkórházban s a kórházba átalakított kadettiskolában töltötte, hol Deutsch Lipót főőrzorvos és kórházi parancsnok vezetése alatt meglátogatta a sebesültek és nehéz betegek nagy részét.

Ebéd után részt vett a tanulók gyónatásában a Terézvárházban és este 6 órakor a plebánia templomában összegyűlt hívekhez tartott német nyelvű sz. beszédet, melynek hatása alatt sokan ke-resték fel (különösen katonák) a gyónatásokban.

Vasárnap korán reggel folytatódott a szent gyónás, melyet 9 órakor püspöki esendes szentmise követett, mely alatt felváltva énekeltek és hangosan imádkoztak a jól fegyelmzett és áhítatos megjelenésű szebeni magyar tanulók. A közös áldozáson részt vettek sokan az önkéntesek között, akiket előljáróik a püspök úr kérésére kiengedtek. A szentmise végén a gyermekekhez intézett megható intelem a felnőtteknek is nyújtott anyagot a megszívlelésre.

Délután látogatást tett Metianu gör. kel. érsek és metropolitánál, aki magas kora dacára is, reméli a béke áldásaiból a maga részét kivehetni. A délelőtti hátra levő részét az állami elemi iskolában elhelyezett tartalék-kórház betegeknek látogatására fordította, akiket a prépostplebános által Boroszlóbból oda telepített betegápoló nénikék (Marienschwestern) gondoznak odaadással és az orvosok teljes meglegedésére. A barátok magyar templomának árnyékában áll ez a szerény, de kedves kis ház, melyet a hercegplebános és anyja a nővérek részére adaptáltak és berendeztek: oda is elment a püspök, hogy az áldozatos életüket jókedvvel folytató apácaikat megalájdja és meglátogassa.

A délutánt a nagyszámban érkezett levelek elintézésére fordította; ebédre az

első napon a tényleges és reménybeli katonalelkészek (Szabary, Horváth, Vorbuchner — Varga János és Roska Jenő) voltak hivatalosok, a második napon Deutsch főőrzorvos, Szentimrey, György József háziönök, Bilinszky és Tóth igazgatók (Prokukpek ágyban fekvő beteg), a harmadik napon az egyháztanács és a férfiak Mária Congregációjának oszlopos tagjai. A püspök úr megdicsérte a háborus étlapot (leves, egy kiadós étel, tészta) melyet házbeliék és vendégek teljes meglegedésére a háború kezdete óta hozott be a közellátó házi gazda.

Este 6 órakor a templomot teljesen megtöltö magyar közönséghez intézett a főpásztor felőrás beszédet, melynek határsáról tanuskodik az a tény, hogy a püspök este $\frac{1}{2}$ 9 óráig gyónatott, papjainak és neki másnap reggel $\frac{1}{2}$ 7 — 9 óráig is akadt elég munkájuk. A 9 óras sz. misén jelen voltak a nagyszámú híveknek kívül a szász iskolába járó kath. növendékek és a Nagydísznódról a hadtestparancsnok-helyettes szíves készségeből beérkezett tűzér önkéntesek, akiknek egy része elvégezte húsvéti szent gyónását és áldozását is.

Püspök urunk mindannyiához intézett néhány lelkesítő és vigasztaló szót. A katonai parancsnokságnál és az Orsolyaszüzek intézeténél tett látogatás fejezte be a délelőtti programot. Délután még a Bürgerspital betegjere került a sod, honnan az 5 órakor induló vonattal Budapestre utazott a főpásztor, hol a Sajtó-hölgybizottság évi közgyűlésén fog elnökölni.

N. B. Az Oltáregyesület épületes közgyűléséről (d. u. 3 órakor) a rendes szebeni levelező fog referálni.

A német himnusz u j Dallama.

Amikor a német nagy főhadiszálláson a császár születésnapját ünnepelték, a „Heil dir im Siegeskranz“-ra is rázendített. De a jól ismert méltósággal teljes dallam helyett új, szintén magasztos szárnyalású melódiára énekelte a közönség a régi szép himnusz szövegét. A régi melódiá ugyanis azonos volt az angol „God save the King“ dallamával s a németek nem akarják többé azzal az énekkel magasztalni uralkodójukat, a mellyel az angolok áldást kérnek a szigetek urának és Indea császárának fejére.

Az új himnuszot Németországban már mindenfelé bevezették s az osztrák és magyar főhadiszálláson is ezt játszotta a zenekar Vilmos császár születése napján. A „Heil dir im Siegeskranz“ több száz esztendő óta himnusza a németeknek. Melódiája azonban angol komponista műve. A dalt már a XIX-ik század elején is gyakran játszották és énekeltek a német házakban és B. G. Schumacher Harries Henriknek a melódiára a dán királyhoz irt szövegét öt versszakra lerövidítve átdolgozta és közzétette a Speiersche Zeitung-ba 1793 december 17-én „Berlini népdal“ címén.

Az angol dal Schumacher szövege révén még nagyobb népszerűsége tett szert Németországban. Az egyes német államokban más és más szöveget irtak rá.

Ezek a szövegek többé-kevésbé az

angol- és a Schumacher-féle versnek voltak az átdolgozásai. Míg Harris az eredeti angol szöveget, amelynek kezdete: „God save great George the King”, úgy dolgozta át: „Heil dir, dem liebenden Herscher des Vaterlands! Heil, Christian dir!” Schumacher ma is használatban lévő szövegével az angol mintára, sokkal jobban alkalmazkodott a dallam ritmusához.

„Heil dir im Siegeskranz,
Herscher des Vaterlands!

Heil, König dir!”

Igy kezdődik Schumacher közismert szövege és e sorok a német fülekben annyira összeolvadtak a melódiával, mint nálunk az „Isten áld meg a magyart” szövege és dallama. És hogy ez a háború milyen áthidalhatatlan szakadékkal választotta el az angol népet a némettől, bizonyítja az is, hogy a germán nemzet még a régi szívéhez nőtt himnuszától, nemzeti érzésének dalba öntött fohászától is meg tudott válni, mert ez a melódia angol eredetű volt, míg 1866-ban változatlanul az osztrák Haydn zenéjére énekeltek a poroszok Hoffman v. Fallersleben versét, a „Deutschland, Deutschland über alles”-t. Ennek a versnek a zenéje ugyanis azonos a „Gott erhalte..” dallamával.

A „Heil dir im Siegeskranz” új dallamát ugyan már hivatalosan bevezették Németországban, a művészek és zenekritikusok azonban még vitatkoznak a himnuszváltoztatáson és egy igen tekintélyes részük amellett tör lándzsát, hogy nemcsak új melódiát, de új szöveget is kell írni a régi helyett.

Resch L. György.

Levél.

Nagyságos Szerkesztő úr!

Engedje meg, hogy csak akkor írok, amikor a betegség itthon tart és egyebet alig tehetek. Eza „templomi könnyvestábla” ügye igaz most arra, hogy valamit mondjak. Nem ugyan direkt a tárgyhoz, mert arról egyebet nem mondhatok, mint azt, hogy Robitsek dr. cikke nyomán a lépéseket megtettem a példa követésére. Még azonban annyira nem jutottunk, hogy mondani valóm volna róla, mert még nem került ki a műhelyből. Talán alkalom adtán.

Közös templomi ájtatosságaink házigó és ájtatos végzéséhez, azoknak kedvelté tételéhez eredményes eszköz, ha a hívek az ájtatosságot vezető felkiatját az imádságban követhetik. Azért meghozattam a Szent István Társulattól a keresztúti ájtatosságot, (100 darab 5 kor.) és kiraktam a templom padjára. Közöltem a hívekkel, hogy a füzettek a templom tulajdona, melyet használatukra bocsát, tehát el nem tulajdonítható. Mégis ha valaki meg akarja tartani, dobja az árát a templom perselyébe. Egy füzet sem maradt a templomban. A perselyben azonban hasonlíthatatlanul nagy összeg gyűlt be, melyből kifiztettem a füzet ára és a jövedelemmel gyarapodott a templom vagyona.

Most olcsóbb fajta énekes és imádságos könyveket próbálok hasonló módon adni a híveknek.

Az oltáregyesületi szentségimádás módját úgy örököltem elődömtől, hogy

délelőtől alkonyatig az Oltáriszentség ki volt téve. Ott volt Lóri néni és Póli néni, örködvén egymás szenderségén. Álmodásukat megzavartam azzal, hogy délután 5–6-ig tartunk közös szentségimádást, mikor is fölötte látogattam a templom. A lelki atya az „Örökimádás”-ból hangosan imádkozik, énekek és szentbeszéd az Oltáriszentségről változatosan töltik ki a szentségimádási órát. Egy-egy ilyen imádási órának imáit és énekeit kellene kinyomatni és a hívek rendelkezésére bocsátani úgy, mint a keresztúti ájtatosság füzeteit. A központi oltáregyesület vállalkoznék e ilyen füzetek kiadására, vagy az Oltáregyesületi lapban való kinyomatására? Mert egy ilyen lapból 150–200 példányt azonnal megrendelnék. Talán mások is.

Nem tartozik ide, de mivel a lapnak ugyanazon számában olvastam, hát folytatólag megemlékezem az „Indítvány a tavaszi koronagyűlésekhez” c. cikkről. És mielőtt az indítvány feltételnek, leszavazom. És kérem, hogy lehetőleg a szavazás esélyeinek ilyen indítványt ki ne tegyenek, mert ha valahol elfogadnák, igen röstelni való dolog volna. Mert ha a multból arcképcsarnokok és albumok nem is, de egy nagy tradíció szállott a kath. klérusra. Az, hogy ez a testület minden nemzeti küzdelemnek törhetetlen, szerény, névtelen katonája volt. Hála Istennek és az évezredek nemzeti hagyományoknak, nem igen tudunk sorainkban különbséget tenni, nem igen tudunk a nemzet ügyéért való odaadásban a küzdők között fokozatokat felállítani.

Mindenki teszi lelkesen és örömmel azt, amire a körülmények hívják. Részemről még abban az esetben is, ha a világ-háborúba ránk nézve döntő kedvező fordulatot vihetnék, még akkor is pirulva ülnék Klíó Kodak-gépje elé, hogy modellül állítsunk késő unokák számára. Utódaink furcsa dolgokat tanulnának egy ilyen „itt kell leborulni..” albumból. Hagyjuk őket, hadd tanuljanak onnan, ahonnan mi tanultunk. Az elég lesz nekik is. Indítványozót megnyugtathatom, hogy abba a kalendáriumba, amelyen gyermekkorában lelke felmelegedett és nagy idők nagy embereit megismerni tanulta, nem ők küldték be fényképeiket. És mi se fáradjunk. Aki megérdemli, annak képét a subládból is előkutatja — az útkor. Aki minden eshetőségre jól akar előkészülni, annak indítványozom, hogy fényképeztesse le magát és tegye el a subládba.

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!

(Egy nagyon elkésett sánta riport)

Bár kissé megkésve, de örömmel számolok be a szebeni Orsolyazárda növénydeként által febr. hó 14-én megtartott hangversenyéről. Már a cél, a „Vöröskereszt” jávára — elég hivatogatóan szolt s így gondoltam, hogy sokan leszünk, de ily nagy közönségre mégsem számítottam.

A zárda gyönyörű új díszterme, melynek ez előadás volt „megnyitója” kicsinynek bizonyult s a folyosó is szorongásig megtelt hallgatókkal.

De a kis szereplőket nem ijesztette meg a nagy tömeg, tán inkább lelkesítette,

hogy most már ők honorálják a közönség által nyújtott anyagi áldozatot a szellemi élvezettel. Meg is felelt mind elvállalt kötelességének úgy, hogy mindnyáját a legnagyobb elismerés és dicséret illeti, s megérdemlik, hogy külön megemlítssem őket.

Mohr „Megnyitó”-ját játszták bekezdésül 8 kézre Prossinagg H. Hársia L. Statti H. és M. a legnagyobb precizitással; ezt követte a német „Prolog”, melyet Triesch A. adott elő értelmesen, megkapóan, s mintegy folytatása volt ennek az intézeti énekkar gyönyörű énekszámá: Höllwarth „Preislied”, mellyel nem győztünk betelni.

Egy édes kis baba jelent meg most a színpadon, Schumacher M. s elszavalta Várad „Imádkozik a király” c. melodramját oly „sengő hangon s oly érzéssel, hogy egy felnőtnek is dicséretére vált volna. A kísérlet Hársia L. nagy ügyességgel játszta zongorán. Lelkesítően, kedvesen énekelte ezután a polg. isk. énekpara Losonczy remek szép „Csatadal”-át.

Utána „A jövő hősei”-t adták elő apró kis emberkék és lánykák a legnagyobb tetszés mellett, s rászolgáltak ügyes játékkal a sok tapsra.

Reinhold „Impromptu..”-jét nagy gyakorlatossággal s szép előadással játszta zongorán Costea M., majd mandolinon előadott „Szerenád”-jában gyönyörködünk.

Falk M., Drausen und Drinnen” szavalata alatt nagyon ügyesen rendezett, a címnek megfelelő élőkép kötötte le figyelmünket.

Az intézeti énekkar Zagl „Makellose” remek szép előadása után Kakuk Piroka monologot adta elő Serbu P., ki bámulatra ragadott nemcsak a hosszú költemény hibátlan elmondásával, hanem ügyes, színpadias előadásával is. Nagyon érdekes volt, mert ép aktuális is.

„A királyok telefonbeszéde”, melyben a főszereplőt Lakner J-t illeti a dicséret Leuschner „Hindenburg Marsch” négykézre játszták Hársia L. és Száva M. nagy készültséggel, amit a közönség az elismerés szavával és tappsal jutalmazott.

Zagl „Sieh o Mutter” című darabját is az énekkar adta elő szünni nem akaró taps mellett.

„Unser Husaren” négy kézre, Prossinagg H. és Wolfinger R. játszta zongorán ügyesen, nagy készültséggel, s mikor ezután egy apró gyermekserg Ernst „Symphonie”-jét adta elő, kellemes élvezetet nyújtva, a gyönyörű vörös plüssfüggöny szétnyílt, s az összes szereplők egy rendkívül ügyesen összeállított tablauba elrendezve elénekeltek a Hymnust és „Heil dir im Siegeskranz” német himnust mintegy jelezve, mennyire együtt érez szívünk, lelkünk, kicsiny és nagy egyaránt derék szövetségeseinkkel.

A szünetek alatt mesteri kéz művészi játékában gyönyörködtünk, s a végén mindnyájan felejthetetlen, kellemes emlékek hagytuk el a máskor oly csendes, de most annál többet mondó zárdafalakat.

Mivel többen kimaradtak s nem nézhették meg e minden ízében sikerült előadást, az óhajnak eleget téve, Húshagyókedden, 16-án megismételték az egész

műsort s a terem ezuttal is egészen megtelt, mert sokan másodsor is szívesen s élvezettel hallgatták meg az érdekes, jól összeállított műsort.

Meg is volt a fáradságért a jutalom, mert az intézet Előljárósága befolyt, szép összeggel járult a Vöröskereszt céljaihoz.

Hálás köszönet illeti e nemeslelkűségért a zárda ftd. fejedelemasszonyát, kinek nem ez az egyetlen nemes tette a háború kitörése óta; beszélhetne róla az a sok száz meg száz drb. katonai kellék, hősapka, haskötő, érmelegítő, kis és nagy párnák, mely mind az ő felügyelete alatt készült. Nemkülönbön karácsonykor a katonák részére süített több ezer drb. sütemény. Bár az ő finom lelke ellene van az ünnepelésnek, a dícséretnek, ezuttal megengedi nekünk, hogy az emberiség nevében hálás köszönetet mondjunk a sok jótettért, s a jól sikerült előadás fáradozásáért, melyeknek jutalma legyen Isten bőszéges áldása, s a közönség hálás elismerése.

Kiváló tisztelettel egy jelenvolt.

A Gyulafehérvári Vereskereszt Egylet titkári jelentése az 1914 évről.

II.

4.) Nagy gondot okozott a Választmányának az a körülmény, hogy a nagyon piszkosan és bogarakkal telítetten érkezett sebesültek nem hoztak magukkal fehéreneműt s a katonakincstár nem adott ilyent a Választmányunk kezelése alá, úgy hogy kezdetben a piszkos fehéreneműket nem, vagy csak nehezen lehetett kicserélni. Kezdetben a Választmány úgy segített magán, hogy részint adakozás, részint vásárlás útján szerzett 20—30 darabot s azután mosatás segítségével a tisztalendő ruhát csoportonként váltotta ki, de ez az eljárás nem volt kielégítő, miért is gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök úr Ónagyméltósága az élelmezés és egyéb ügyek miatt is a választmányt és az ápolónókat gyűlésre hívta össze és itt 1000 koronát ajánlott föl fehéreneműek beszerzésére. A választmány ezzel vásznat vásárolván, az elnöknő lakásán felszabta azután pedig szorgos kezek a kiszabott darabokat szíveségből megvarrták. Így aztán az adományokkal együtt 391 felső, 411 alsó fehérruhához, 181 zsebkendőhöz, 70 darab karkötőhöz, 196 darab törülközőhöz, 58 drb. lepedőhöz és 97 darab párnahajhoz jutott az egyesület, ami azután a sebesültek tisztántartását jobban biztosította. Hangsúlyoznom kell, hogy ezeknek felhasználásánál a 13 kórház között semmi megkülönböztetés nem történt. A szabással napokat töltött el az elnöknő és a választmány több tagja.

Fehéreneműt ajándékoztak az udvarhelymegyei segítőbizottság nagymérvű adományán kívül: Fried Ármin, özv. Dékányi Ernőné és özv. Boros Lajosné.

Ilyen körülmények között következett be a karácsonyünnep és választmányunk a sebesülteknek örömet akarván szerezni, gyűjtést rendezett s a közönség áldozatkészsége folytán 1334 kor. 38 fill. készpénzt, nagyböng mennyiségű étel és italnemű és mintegy 8000 drb. cigaretta folyt be. Az egyesület választmányi ülésen

ezen összeget az összes, tehát a kincstári és vereskeresztos kórházak között a betegek száma szerint felosztotta s az ápolónók utján gondoskodott, hogy karácsony estején legyen mindenütt karácsonyfa. Minden beteg jó vacsorában, azonkívül mindenik egy pár hasznos ajándéktárgyban részesült. Majdnem mindenik kórházban egy kis ünnepély előzte meg az ajándékok kiosztását, melyeknél a tanulók, a növendékpapok, tanítók és a helybeli papság szerepeltek. Az ünnepélyek legnagyobb részénél jelen volt a választmány elnöknője, a város polgármestere, mint egyben a központ megbízottja és a választmány több tagja az ápolónókkal egyetemben.

6.) Választmányunk nem feledkezett meg az érkező, vagy keresztülutazó sebesültekről sem s valahányszor ilyen vonat érkezett városunk elé, a választmány tagjai és nem tagjai ételt, italt, főleg meleg kávét, teát és mindenféle ennilót vittek a vasúthoz és szeretettel látták el a sebesülteket.

7.) Választmányunk gondoskodása nemcsak a kórházakra, hanem a hadba vonuló katonák szükségleteire is kiterjedt és a közönség adományain kívül maga is nagymennyiségű anyagot vásárolván, abból a közönség, az egyleti tagok és a leányiskolák segítségével hősapkákat, haskötőket, térd- és érmelegítőket állított elő és azokat vagy a hadsegítő bizottságnak küldötte meg, vagy a Gyulafehérvárról időnként hadbavonuló zászlóalj felszerelésére fordította. Ilyenképen adott a katonaság számára 176 pár kapcát, 24 pár harisnyát, 11 pár térdmelegítőt, 108 drb. haskötőt, 389 pár érmelegítőt, 475 drb. hősapkát, 12 drb. trikotinget, 11 drb. trikotradrágot, 6 pár keztyűt és 2 pár láb-szárvédőt.

9.) Jelentésünkben mindenütt hangsúlyoztuk a nagyközönség áldozatkészségét; választmányunk az adományokat hálásan nemcsak elfogadta, de maga is törekedett gyűjtések által azt igénybe venni. Az adakozók névsorát és a választmány hálás köszönetét ezen lap pontosan közölte és a névsort az adományok pontos összegezésével akkor, mikor a háború véget fog érni, egy kimutatásba rendezve ezen egyesület 1915. első közgyűlésben be fogjuk mutatni és levéltárunkba fogjuk elhelyezni. Itt csak annyit jegyzünk meg, hogy pénzből az egyesülethez adományokból és más módon 1242 kor. 89 fill. folyt be.

Végül, amit először kellett volna említenünk, a választmány felterjesztésére Ő cs. és kir. Fensége Ferenc Salvator Főherceg Úr, mint az önkéntes egészségápolás főfelügyelője dr. Roska Miklós urat, városunk polgármesterét Gyulafehérvár területére a Vereskereszt megbízottjává nevezte ki.

Ezzel a választmány működése, amint megérthető, rendkívül megerősödött és egyben megkönyebbült. Sőt a sebesültek ápolásának intézményeiben tanusított hathatós részvételért Ő cs. és kir. apostoli Fensége a genfi egyezmény 50-ik évfordulója alkalmából alapított diszjelvények közül a II. osztályúval kegyeskedett kitüntetni.

(Folytatjuk.)

Vöröskönyv.

VI.

44.) A szentpétervári, londoni, párisi és római cs. és kir. nagykövetekhez, Wien 1914. jul. 29. Figyelemmel Sir E. Grey fentemlített indítványára, újból kifejtetnek az okok amelyeknél fogva a szerb válaszjegyzék ki nem elégítőnek mutatkozik. Annak föltevésnek, hogy Ausztria-Magyarország Szerbia elleni akciója Oroszországot és ennek balkáni befolyását kívánja sújtani, előföltétele volna, hogy a Monarchia ellen irányuló propaganda nem csupán szerb, hanem egyúttal orosz érdekű is lenne. A német kormánynak Wienben tett lépései idején a szerb válaszjegyzék ügye a háború kitörése folytán már túlhaladottá vált. Ha az angol kormány Oroszországnál a nagyhatalmak közötti béke fenntartása érdekében érvényesíti befolyását, ezt köszönettel vesszük.

45.) Gróf Szécsénytől, Páris, 1914. jul. 29. A párisi német nagykövet utasított: figyelmeztesse a francia kormányt, hogy a francia katonai előkészületek Németországot hasonló rendszabályokra kényszerítsenek, minek következtében a két állam — minden békeszeretett mellett is — veszélyes mozgósításra ragadhatatnak. Németország számít Franciaország támogatására az Ausztria-Magyarország és Szerbia közötti konfliktus lokalizálására irányuló törekvésben.

46.) Gróf Szögyénytől, Berlin 1914. jul. 29. A német kormány jul. 26-án Szentpétervárott azt a kijelentést tette, hogy Németország az orosz katonai készülődések folytatása esetén indítatva érezhetné magát arra, hogy mozgósítson.

47.) Gróf Szapárytól, Szentpétervár, 1914. jul. 29. A cs. és kir. nagykövet hangsúlyozza az orosz külügyminiszter előtt, hogy a wieni külügyi hivatal, mely sem orosz érdekeket sérteni, sem szerb területet szerezni, sem Szerbia szuverénitását érinteni nem szándékozik, mindenkor kész osztrák-magyar és orosz érdekek kérdésében a pétervári kormánnyal érintkezésbe lépni. Abbeli aggályok, mintha Szerbia ellen mozgósított déli hadtestek Oroszországot fenyegetnék, komolyan nem vehetők. Felette kívánatos, hogy egymás tüccitálásának, melytől katonai téren tartani lehet, sürgősen vége vettesék. A cs. és kir. nagykövet komoly szavakkal figyelmeztet arra a hatásra, melyet a küszöbön álló nagyarányú mozgósítás Ausztria-Magyarországban keltene.

(Vége következik.)

H I R E K.

— A főpásztor Kolozsvárt. Kolozsvárról írják: Püspök urunk 17-én reggel érkezett Kolozsvárra. A klinikai apácák kápolnájában végzett szentmiséje után a betegek-sebesülteknek szentelte idejét. Délután az egyetemi hallgatók kongregációjának havi gyűlésén erősítette, lelkesítette őket. Estig lelki ügyeikben irányította. Másik napon a tanítóképző intézet növendékeit s a főgimnázium ifjúságát gyóntatta; a katonának besorozottakat hősi hazafias kötelességök teljesítésére

intette s 19-én kora reggel miséje alkal-mával az Oltáriszentségben részesítette. Melyek után a nagy késéssel érkezett gyorsvonattal elutazott Nagyszébenbe.

— **Zsigmondháza ünnepe.** (Ollózás a Ny. Sz.-ből.) Herceg Hohenlohe Clodvig és neje Majláth Sarolta grófnő, püspök urunk nővére, mint már jeleztük március 3-án ünnepelték házasságuk 25 éves jubileumát. Az ünnepség tekintettel a zavaros állapotokra szűk családi körben folyt le. Reggel a jubiláns hercegi pár meggyónt, majd csendes szentmise alatt a jelenvolt családtagok legtöbbszörrel a szentáldozás-hoz járult, 9 óra ismét megtelt a tágas házikápolna, mely alkalommal Hohenlohe Károly Egon nagyszébeni prépost-plebános mondotta a szentmisét, megelőzőleg pedig megható beszéd kíséretében megál-dotta a két vasgyűrűt. Az ünnepségen jelen voltak a hercegasszony által alapított, 40 ágyra berendezett katonai kórház utolsó, teljesen felgyógyult sebesültjei is, akiket a szentmise után bőven megvendégelték.

A hercegasszony nemes szívéből mesél a zsigmondházai kórház. Még a múlt év szeptember havában átalakította a Sa-rolda telep munkáslakásait és a lehető legnagyobb kényelemmel berendezte kórházi célokra. Külön kaszinó helyiséget is létesített, ahol különféle játékok állot-tak a betegek rendelkezésére. Ő maga gyakorolta a felügyeletet és végezte a kötözések lényeges részét. Önfeláldozó, anyai szeretettel és vele született finom-sággal gondoskodott a betegek testi és lelki szükségének kielégítéséről. Október 16-ikától 80 sebesült talált meleg otthonra a zsigmondházai kórházban. Mind gyógyulva távozott, egynek kivételével. Jelenleg a kórház üres — hála Isten nincs részére sebesült, azért a kegyelmes asz-szony Sátoraljaújhegyre utazott, hogy ott az óriási megfúgló kórház főfelügyele-tét átvegye. Adja a jó Isten, hogy még sok boldog évet élhessen a nemes házaspár és tőlünk, erdélyiektől se vonja meg szeretetét, hisz, hozzánk is közel áll!

— **Adomány a Vereskeresztnek.** Cirila Irén a gyulafehérvári Vereskeresztnek sajátkezűleg festett két szép tájképet (Tél és Nyár) ajándékozott kisorsolás vé-geit. A képeket Schäser könyvkereske-désének kirakatában állították ki. A sors-jegyet is ott lehet venni á 1 korona.

— **Férfiaknak!** Péntes István Jézus-társasági áldozópap március hó 25., 26., és 27. napján este 8 órakor az apácák templomában Gyulafehérvárt nagybőjti lelki-gyakorlatot tart, amelyre a Krisztu-si élet után vágyó férfiakat szeretettel meghívom.

A közös szentáldozás március 28-án reggel 7 órakor lesz ugyancsak az apácák templomában.

† Gusztáv Károly, erdélyi püspök.

— **A gimnázium Kongregációja** márc. 25-én délután 3 órakor tagfelavatás és házi ünnepélyt tartott.

— **Lelkigyakorlatok.** A hegyaljai espe-resi kerület papsága és tanítósa kedden, 23-án tartotta húsvéti ájtatosságát a szé-kesegyházban. A gimnázisták lelki-gy-a-korlata 25-én reggel végződött. A nőké és férfiaké holnap reggel nyerc befejezést a

fáradhatatlan Péntes atya vezetése mel-lett. A papnevelőkápolnájának búcsúnap-ján, 25-én, a papnövendékek szentésgimá-dást tartottak kedves kápolnájukban, kö-zös szent áldozás és énekes nagy misével.

— **Jótekonycélú előadás.** A Gyulafehérvári Vereskereszt Egyesület javára Tho-mançl zeneigazgató Nagyszébenből f. hó 20-án hangversenyt rendezett, szebeni zeneművészek közreműködésével. Hálás köszönetét fejezi ki a Vöröskereszt elnö-k-sége az igazgatónőnek és a szíves közre-működőknek fáradozásukért, kik az estély tisztza jövedelmét egészen átengedték az egyesületnek.

A hangverseny összes bevétele 379 k. 38 fill., kiadás 119 kor. 60 fill. Maradt, tiszta jövedelem: 256 korona 78 fillér.

Felülfizettek: Tamási Áron nagypré-post, Zomora Dániel, Kovács Lajos, dr. Kóródy Péter, Balázs Ferenc kanonokok 8 — 8 koronát. Soóthy Gyula kanonok 4 koronát, Vita örnagy, Löm Károly-né, Brausen Traugott 3—3 koronát; dr. Cserni Béláné, dr. Maksay Ferenc, Szon-gott Vilmos 2—2 koronát; Grosz Péter 1.50 K.; Springer Erzsike és Mariska 1—1 koronát; Goosz Károly 50 fillér.

Köszönettel tartozunk Wehrauch Gy-né úrnőnek, ki szíves volt zongoráját át-engedni és Gollmann mesternek, ki az Uránia termét teljesen ingyen ajánlott föl.

— **N y i l a t k o z a t. Lapunk 11. szá-mában a hírek között, „Megrovás” cim-mel néhány sort küldöttek be. A szer-kesztőség a beküldő keserű hangja hatá-sa alatt kommentár adott a beküldött so-rokhoz. Ebben talán néhány gyorsan író-t kifejezés sérthette városu-b közön-ségét; ezt most jóvá akarjuk tenni Is-merjük városunk közönségét; szívesen odaadja utolsó fillérjét is jótékony célra; s ha az egész heti társadgja után szóra-kozni akar, a legépületesebben és leg-nemesebben szórakozik a moziban és a mozi által.**

Sérteni senkit sem akartunk fele-lős szerkesztőnk ez oldalról jól ismer-heti mindenki. Hogy pedig közönségün-ket ennyire meg tudta nyerni magának Gollmann mester — az csak az ő ér-de-me. Rosszul kifejezett és értelmezett ki-fejezésünkért bocsánatot kérünk. Ezzel az ügyet végleg befejeztük.

Szerkesztőség.

— **Hindenburg utolsó lovaglása.** Az északi harctéren történt nem rég a követ-kező kis epizód. A vezérkar ebédelt, köz-tük volt a muszkaverő nagy Hindenburg is. Ebéd után a lovaglásról beszéltek. Hin-denburg egyszerre csak belevág: „Utol-jára akkor fognak engem látni lóháton, amikor szeretett császárommal a bran-denburi kapun át Berlinbe lovagolunk. S azután vége. Ha az ünnepélyes bevonulás megtörtént, akkor azután beülök a legkö-zelebbi fiakerbe és haza hajtatok az én kedves, jó, öreg feleségemhez — s azután nem lát többé soha senki sem.”

— **Szőlőmoly.** Az utóbbi években a szőlőmoly valóságos réme a szőlőgazdák-nak, de nem is csoda, mert ahol nagyobb mérvben elszaporodik, képes az egész termést tönkretenni. Sok mindenféle szert ajánlanak ugyan a szőlőmoly kukaca ellen, de egyikkel sem lehet azt kipusztítani és

dacára a költséges védekezésnek, foly-vást szaporodik és terjed.

A szőlőmoly irtásnak egyetlen okszerű és sikeres módja van, az, amellyel tavasz-szal az egész évi ivadékokat könnyen ki lehet pusztítani. Ezt az eljárás, a múlt évi újabb tapasztalatokkal együtt, a „Szőlő-szeti és Borászati Lap 1915-évi Naptára” közli, melyet 1 korona előzetes beküldése után bérmentve megküld Maurer János szerkesztő, Kecskemét.

A kaszárnyában delet harangoznak a kanalak a csajkákon. A katonák az üst felé tódnak, a menázsiosztáshoz. Két nép-felkelő rudon egy üstöt cipel. Jön a mani-puláns őrmester és megálitja a népfelkelő-ket:

— Megállj! . . . Kanalat!

Megkóstolja az üst tartalmát.

— Pfüj! Hiszen ez olyan mint, a moslék!

— Jelentem alássan őrmester ur, — mondja a népfelkelő, — ez moslék.

IRODALOM.

Krisztus kertje és a háború keresztje c. alatt a biboros-hercegprimás nagybőjti körlevelet bocsájított ki, amely külön füz-zetben is megjelent. Az Istenről meglátó-gatott lelkek számára kitünő vigasztaló olvasmány, azért a fűdő lelkész urak szí-ves figyelmébe ajánljuk. Kapható a Szent István Társulatnál. Ára 30 fillér.

— **Magyarország Egyháztörténete** főbb vonásaiban, 970-től 1900-ig. Irta dr. Kará-csonyi János váradai kanonok, a m. tud. akadémia r. tagja. Második kiadás, ára 4 korona.

A háború sok olyan megiepetést hoz-tott, a minék inkább az ellenkezőjére szá-mítottunk. Így azt hittük, hogy a kereske-delem legalább a hadsereggel szemben megembereli magát és papirtalpas bakancsot szállított szegény fiainknak. Azt hit-tük, hogy a háboruban szünetelni fog a kulturális munka — és iskoláink teljes rendben működnek. Azt hittük, hogy a tudományos buvárlat megszűnik és mégis folyóirataink nemcsak a régi terjedelemben, de egyúttal érdekes tartalommal is jelennek meg mindig. És a tudományos munkák sem maradnak el. Dr. Karácsonyi második kiadásban adja közre fenti mű-vét, mely az egyház történetét ismerteti a mi hazánkban. Az a pontos, aprólékos és alapos tudás, mely dr. Karácsonyit jel-lemzi, e műben is észrevehető. Számos oly adatot közöl, amelynek ismerete egész korrek megértését megkönnyíti. Adatait lelkiismeretes gonddal gyűjtötte és a jegyzetekben minden adatáért a forrást is megnevezi. Előadása nyugodt, tárgyilagos de mindig érdekes. Papok és világiak egyaránt nagy haszonnal olvashatják. Főler egy kis apológiával különösen ma, midőn oly szívesen költenek az egyház multjára ellen hamis vádakot.

Egyik sajtó hírlapja az erdélyi püspök jogait sérti amennyiben azt állítja, hogy az erdélyi püspöknek joga van két kanono-kot kinevezni. Ez sajtóhiba lesz, mivel az erdélyi püspök hetet (7) nevez ki.

Magyar kultúra. Társadalmi és tudomá-nyos szemle. (Megjelent havonként kétszer: 5-én és 20-án. Évi ára 12 korona. Budapest, VIII., Horánszky-u. 20. sz.) — Legújabb

száma most jelent meg változatos tartalommal. A többek között:

Tanulmányok: Oroszország nagyhatalmi törekvései. Dr. Balanyi György. — Eucken idealizmusa. Dr. Kiss Albin. — A celibátus és az elnéptelenedésről. Dr. báró Vécsey Aurél értekezik.

Szerkesztői üzenetek.

F-F-né. Dicséretes, hogy köszönetet mond a bálványosváraljai hívek nevében buzgó lelkipásztorunknak. Ezt itt nyugtatjuk.

Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)

egyházi ruha és reverenda szabó
PÉCS, Ferenciek-utca 9. sz.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására. Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindegyik egyházi ruhák:** casulák pluvialék velumok, baldachinumok minisztráns ruhák zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készítettnek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzletem versenyképes minden pesti vagy bécsi céggel úgy szabászat, mint ár és minőség tekintetében. — Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltnék. — **Költségvetés és árjegyzék ingyen!**
Személyesen is megjelennek.
12 16^h - 26

Az „Oltáregyesületek“ egyházi és világi vezetőinek különös figyelmébe!

Hazánk hitéletének megindításában és gyarapításában mindig elsőrangú tényezők voltak az Oltáregyesületek.

A legfőbbegesebb Oltáriszentség imáadásának, az eucharisztikus kultusz és hitélet terjedésének és a templomok gondozásának története szorosan össze van forrva az Oltáregyesület történetével. *Vallásos egyesület egy sem volt népszerűbb hazánkban, mint az Oltáregyesület.* A most duló nagy világháborúban, mely a magyar nemzetet is derékon ragadta, szintén az eucharisztikus Üdvözítő zsámolyához vezet a kath. híveket. A megpróbáltatás nehéz napjában a legfőbbegesebb Oltáriszentség előtt imádkozik, szerez erőt, támaszt és vigaszt a hívőknek serege. *Ily módon szinte önkénytelenül megvalósul az Oltáregyesület minden egyes faluban és városban.* Hiszen az imádási szentórák lényegükben oltáregyesületi imádási órák. Ezeknek megtartása valóságos oltáregyesületi foglalkozás. *Nem kell hozzá egyéb, mint hogy az ájtatoskodó híveket beírjuk az Oltáregyesületbe.* Így azután az egyesület gazdag bucsúinak kegyelmeiben is részesülhetnek.

Az Oltáregyesületek megalakítására alig lehet azért alkalmasabb idő, mint a mostani. Csak állítsuk be a most mindegyik tartani szokott imádásórát az Oltáregyesületek kötelekébe és viszont az Oltáregyesület imádási óráit a háborús idők szolgálatába és mindenütt megvan alapítva az Oltáregyesület. Hiszen azt nem lesz nehéz megértetni a hívekkel, hogy amit most a háború idején oly buzgón tesznek kérésképen, azt folytatásuk a háború után is hálaadás képen.

Az Oltáregyesülettel járó csekély tagdíjkötelezettség sem okozhat nehéz-

ségeket. A netalán mégis felmerülő aggodalmak esetén nyugtassuk meg híveinket és mondjuk meg nekik, hogy hagyják a tagdíj befizetését kedvezőbb időkre!

Hogy pedig az Oltáregyesület formális megalakítása az egyházmegyei főigazgatóinak, a ft. lelkész uraknak és a híveknek nehézséget ne okozzon, a Budapesti Országos Központi Oltáregyesület kiadta az *Oltáregyesületi Útmutatót.* Az Útmutatót hosszú időn át szerzett tapasztalatainak és a bel- és külföldi Oltáregyesületek szorgos megfigyeléséből levont tanulságok felhasználásával szerkesztette a Budapesti Központi Oltáregyesület igazgatósága.

Az Útmutató szerkesztésénél tekintettel voltunk mindazon körülményekre, melyek az Oltáregyesület megalakításánál, vezetésénél föl szoktak merülni. Ezekkel szolgálatot akartunk tenni úgy az egyházi, mint a világi vezetőségeknek, valamint a híveknek is.

Az Útmutató nyomán nem lesz nehézség a régi oltáregyesületeket sikeresen fönntartani és fölvirágoztatni és új egyesületeket alapítani.

Az Útmutató füzött példányonként 1 kor. 80 filléért megrendelhető a Budapesti Országos Központi Oltáregyesület Irodájánál (Budapest, IX., Üllői-út 77.), mely egyébiránt az Oltáregyesület minden ügyeiben szívesen szolgál tájékoztatással és segítséggel. Az oltáregyesületek pénztárukból *okvetlenül rendeljék meg e nélkülözhetetlen könyvet.*

Budapest, 1915. február 26.

Mély tisztelettel

Kánter Károly,

a Budapesti Orsz. Középp. Oltáregyesület főigazgatója.

HIRDETÉSEK

jutányos árban telvé-
tetnek a kiadóban.

Fehér vászon- és lenrongyok
bármily mennyiségben vétetnek:
Schäser Ferenc könyvnyomdájában.

Megbízható kath. cég!

A pécsi országos kiállításon
arany éremmel kitüntetve.

Ruzsinszky Béla

oltárépítő

PECS, Tábor-utca 4. sz.

11*12-26

Géperőre berendezett műintézetben olcsón készít bemutatott rajzok szerint oltárt, szószéket, padokat stb. Szállít teljes templomberendezést és elvállal régi oltár és szószék aranyozását és szobrok színezését.

FLEMMICH A. FIAI

sima és mintázott selyemszövetek meckanikai szövődésje

WIEN,

Alapított 1838.

GYÁR:

VI., Webgasse 43.

600 alkalmazott.

Römerstadt, Mähren.

Készítmények:

templom-, zászló- és kárpitszövetek

minden stilusban, valamint

KÉSZ MISERUHÁK

dús választékban, mindenféle és ó-keresztény formában is.

Eladás közvetlen a gyárból

a legolcsóbb árban történik

Miseruhák javítása elvállaltatik.

Költségajánlat díjmentes.

AZ OSZTRÁK-MAGYAR VÖRÖSKÖNYV.

A monarchia háborus dokumentumait, az ellenséges és semleges államokkal folytatott tárgyalásokat, bizalmas követi jelentéseket, a hirhedt szerb dossier-t és a háboru előzményeire vonatkozó egyéb okmányokat tartalmazza.

Ára 1 Korona.

Bérmentve postán 1 Kor. 20 fill.

SVEN HEDIN: EGY HARCBAŒ ÁLLÓ NEMZET.

Ez a könyv legmegkapóbb leírása a németiség háborujának. Sven Hedín hónapokig élt a német harotereken, szívesen látott vendége volt a német császárnak, látta, hogy megszervezték a stratégiai mozdulatokat, ott lehetett a hősi rohamoknál.

Hatalmas szenzáció ez a könyv, mert az egész világ számára először tárja fel a csodálatos Németországot a történelem legnagyobb háborujának kónapjai alatt. A nagy alak, 176 oldalas kötet ára 1 korona, bérmentve 1 K. 10 f. beküldése ellenében.

DETLEV VON LILIENCRON: HÁBORUS NOVELLÁK.

Lillencron könyvének értékét és aktualitását mindennél jobban bizonyítja az a szenzáció siker, hogy a német kiadás ma már a 187-ik kiadásban forog közkezen. Szerző mint aktív katonatiszt végigharcolta a nagy német-Francia háborút. Sok hivatott kritikus szerint ezek a legszebb háborus elbeszélések a világtörténelemnek. Csakaképei megdöbbentően fenségesek: magunk előtt látjuk a katonáktól szibongó haroteret, a táborot, a menetelő sereget, a véres ütközoteket, az elkezeredett rohamot, egyesek hőstetteit. A könyv bolti ára gyönyörű borítékban 3 K. bérmentve 3 K. 20 fillér.

Conan Doyle: VESZEDELEM!

Az angolok híres írója előre meglátta és megírta a német flotta mostani, izgalmasan várt akciót Anglia ellen. Conan Doyle izgató részletekkel tárja fel, hogy néhány tengeralattjáró hajó tönkre tudja tenni Angliát az óriási angol flottát tétlenségre kárhoztatva.

Bolti ára 40 fill. bérmentve 45 fillér.

Fényes László könyve: *A szerb harctérről.*

A világháboru eddigi irodalmának egyik legszenzációsbabb terméke. Fényes L. maga is átélte a leírt harcot. Jzgató, színes beszámolókat uszgyólván a lövészárkban írta meg. Azoknak a harcotnak, melyeket megrajzol, ő maga is átértette minden borzalomát. Ott volt a rajvonalban, a bravuros rohamoknál és ott volt a kötőhelyen.

Bolti ára 3 korona. Bérmentve 3 kor. 20 fill.

Megérdemli a saját lelkünk, édes hazánk és szűz Máriá!

ELMÉLKEDÉSEK

A csinos kis könyvecske boldogemlékü X. Pius pápának 1912. jún. 13-án kifejezett óhaja alapján s annak szellemében készült, hogy a Jézus szentséges Szive első péntekének megfelelően a hónapok első szombatjának kegyeltes megülését segítse elő édes hazánkban a magyar nép között is.

A jelen háborus idők különösen alkalmasak arra, hogy szűz Mária, — a Magyarok Nagyszasszonya — tiszteletében buzgókodjunk s az ő közvetítésével a világot megváltoztó szent Fiától békét esdekeljünk le szegény hazánk s benne magunk számára.

Gyakoroljunk, ismertessük és terjesszük szepötlélen Anyánknak ezt az újabb formában megnyilvánuló s felmagasztosított szép tiszteletét; vegyünk vele kézzel és meleg szívvel a nekünk meginkált teljes búcsúk kincseiből a saját lelkünknek, a tisztítóttzben szenvedőknek és Maria országának javára. — mondja a füzetke Elszava.

Ára példányonként — portóval — 23 fill., kötve 40 fillér.

Az elmélekdedések mellett imádságok is vannak a füzetben.

Bérmentve kell terjesztetni az imádkozó elmélekdedésekkel!

Kaphatók:

a Püspöki Lyceumi könyvnyomda könyvkereskedésében Gyulafehérvári.

Katholikus családok lapja!

„ÉLET”

Képes heti folyóirat. Előkelő színvonalon szerkesztett szépirodalmi képes lap. Nem hiányozhatik egyetlen katolikus intelligens család asztaláról sem. Szerkeszti jeles katolikus írók gárdája élén Izsóf Alajos. Előfizetési ára egész évre 20, félévre 10, negyedévre 5 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal, Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Jó lélekkel ajánljuk a változatos tartalmú, aktuális képekben gazdag folyóiratot közönségünk figyelmébe s támogatásába.

A NAGY HÁBORU ÍRÁSBAN ÉS KÉPBN

Az egyik rész 25 füzetben: ÉSZAKON ÉS DÉLEN

cimmel az oroszországi és szerbiai hadjáratról foglalkozik és a Conrad és Hindenburg vezérlete alatti hadseregek dicsőséges tevékenységét egységesen dolgozza fel.

A másik rész ugyancsak 25 füzetben: A NYUGATI HARCÉRT

cimmel a franciák, belgák, angolok japánok elleni szárazföldi és tengeri küzdelmeiket mutatja be.

Minden füzet ára 40 fillér.

Kaphatók Schäser Ferenc könyvkereskedésében Gyulafehérvári.

A plebániáknak és lelkészi hivataloknak szükséges összes

Egyházi nyomtatványok

Cimnyomással ellátott hivatalos levélbortékok (100 drb. 1 K. 20 fillertől)

Devocionális cikkek (rózsafüzörek, feszületek, szentképek stb.) jutányos árban.

A Szent István Társulat összes kiadványait állandóan raktáron tartjuk és ugyanazon árban árusítjuk mint a kiadó cég.

Irodai szükségletre mindennemű papírok és írószerek általunk beszerezhetők.

Árjegyzéket, mintát valamint könyvnyomdai megrendeléseknél (művek nyomása) árajánlattal készséggel szolgálunk.

kaphatók a Püsp. Lyc. könyvnyomdájában Gyulafehérvári.